

Du förklarar som min pappa gör

Elever med utländsk bakgrund i Sverige har under flera år rapporterats visa sämre resultat i matematik än elever med svensk bakgrund. Nedan är ett sammandrag ur *Resultat från insamling av ämnesproven i årskurs 5 2006* från Skolverket som beskriver situationen i resultat i matematik i svensk skola:

Elever med utländsk bakgrund har ofta svårare att nå kraven jämfört med elever med svensk bakgrund. Matematik är det ämne som uppvisar störst skillnader både avseende moderns utbildningsnivå och elever med svensk respektive utländsk bakgrund. I matematik är andelen elever som når kravnivån på delproven överlag runt 10 procentenheter lägre för elever med utländsk bakgrund.

SKOLVERKET 2006

Detta är skrämmande information. Skolverket bedömer att undervisningen av elever med annat modersmål än svenska är ett av fem områden där förbättringar är nödvändiga. Hos elever med utländsk bakgrund är det skillnad på framgången för elever som är födda i Sverige och elever som är födda utomlands. För de elever som är födda i Sverige har resultaten i matematik förbättrats sedan år 2000, medan de försämrats för elever födda utomlands.

2005 var 12,5 % av Sveriges befolkning utrikes födda och 3,8 % var inrikes födda med två utrikes födda föräldrar, enligt statistik från SCB (Statistiska Centralbyrån) 2006. 14,8 % av eleverna i svensk grundskola var läsåret 2005/2006 berättigade till modersmålsundervisning, enligt statistik från Skolverket ("Sveriges officiella statistik"). I storstäderna var motsvarande siffra 33,2 %, enligt Skolverket. I Stockholms fem storstadsdelar 2005 var 50 % och mer flerspråkiga.

Dessa siffror ger en god insyn i att många människor i Sverige, men framförallt i storstäderna, är flerspråkiga. I Sverige lever väldigt många människor från olika kulturer och språkgrupper tillsammans. Sverige är ett av få länder i världen som brukar anses vara enspråkigt. Det är viktigt att medvetenheten ökar om att det inte längre gäller. Intentionerna bör vara att anpassa samhället och skolans undervisning efter den befolkningssammansättning som faktiskt råder. Att söka nya vägar för undervisningen i skolan är av avgörande betydelse. Det är angeläget att vi tar signaler från forskningen kring utländska elever på allvar. Ing-Marie Parszyk har skrivit om undervisning och minoritets elever i Sverige. Parszyk berättar hur minoritets elever upplever sin tillvaro i grundskolan, vilket ofta handlar om en känsla av utanförskap. Hon tar också upp hur begrepp inom matematik kan bereda svårigheter för elever med ett annat modersmål.

Under hösten 2004 startade man ett projekt med tvåspråkig matematikundervisning i några skolor i Stockholm. Tvåspråkiga elever i grundskolans olika åldrar har undervisats i matematik på sitt modersmål och svenska. Detta skedde i samarbete med och med ekonomiskt stöd av Kompetensfonden. De skolor som deltagit i projektet har varit geografiskt utspridda över fem stadsdelar i förorterna till Stockholm. Avsikten var att ta reda på vilka konsekvenser en tvåspråkig matematikundervisning kunde komma att få för flerspråkiga elever. Det övergripande målet har varit att stärka elevernas kunskapsutveckling i matematik.

För tvåspråkiga elever kan det vara aktuellt med ämnesundervisning på modersmålet, särskilt under den första tiden i Sverige, för att inte komma efter för mycket i särskilt kärnämnen. Ett exempel på det är matematikundervisningen. Matematiken är ett av skolans viktigaste ämnen och särskild vikt ska läggas vid undervisning på modersmålet i matematik.

PRESSMEDDELANDE FRÅN UTBILDNINGS- OCH KULTURDEPARTEMENTET, 15 FEBRUARI 2005

Bakgrunden hos eleverna som deltagit i projektet har skiljt sig åt väsentligt. Några av eleverna har varit nyanlända och andra har varit födda i Sverige. En del elever har gått i skola i sitt första hemland och där fått undervisning på sitt modersmål. Andra elever har ingen skolerfarenhet innan kontakten med Sverige. Detta medförde att målgruppen för projektet, som man från början skulle kunna tro var något slags homogen flerspråkig grupp elever, visade sig vara elever med helt olika erfarenheter och behov.

I läroplanen kan man läsa:

Undervisningen skall anpassas till varje elevs förutsättningar och behov. Den skall med utgångspunkt i elevernas bakgrund, tidigare erfarenheter, språk och kunskaper främja elevernas fortsatta lärande och kunskapsutveckling.

SKOLANS VÄRDEGRUND OCH UPPGIFTER, EN LIKVÄRDIG UTBILDNING, LPO94

Intervjuer har genomförts med åtta elever som deltog i projektet och som nu har avslutat grundskolan. Dessa elever kommer från tre olika skolor i Stockholm och visade sig ha en odelat positiv inställning till den tvåspråkiga matematikundervisningen. Eleverna upplever att deras kunskaper i matematik har utvecklats, självförtroendet har blivit större, ordförrådet på modersmålet och svenska har berikats och de har byggt upp en bra grund för fortsatta matematikstudier. De tvåspråkiga lärarnas engagemang och deras språk- och kulturkompetens har bidragit till den positiva inställningen.

Vi, Kifah och Sara, arbetade som matematiklärare på Sätmaskolan i Södra Stockholm då skolan deltog i projektet matematik och modersmål. Sätmaskolan har haft tvåspråkig matematikundervisning som en del av den ordinarie matematikundervisningen i skolår 6-9. Den tvåspråkiga undervisningen har på vår skola bedrivits på svenska och arabiska. Kifah Moussali är både arabisk- och svensktalande matematiklärare och har bedrivit den tvåspråkiga matematikundervisningen. Sara Ramsfeldt har arbetat med enspråkig svensk matematikundervisning och har varit projektledare för det tvåspråkiga matematikprojektet.

Kifah.moussali@skarholmen.stockholm.se

Sara.ramsfeldt@liber.se